

A Színkritikusok Díja

2002/2003

- **A legjobb új magyar dráma:** KÁRPÁTI PÉTER: A NEGYEDIK KAPU
- **A legjobb előadás:** MEDEA
(Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor)
- **A legjobb rendezés:** MEDEA
(Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** PARASZTOPERA
(Szkéné Színház, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb alternatív előadás:** BOLONDOK ISKOLÁJA
(Maladype Találkozások Színháza, rendezte: Balázs Zoltán)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI
(Medea, Radnóti Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BERTÓK LAJOS
(Egy örült naplója, Budapesti Kamaraszínház) –
FEKETE ERNŐ (Az idióta, Katona József Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** BÉRES ILONA
(Borisz Godunov, Madách Kamara) –
KARNA MARGIT
(Nem fájl, Szabadka)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** –
- **A legjobb díszlet:** AMBRUS MÁRIA
(Medea, Radnóti Színház;
A törpe, Magyar Állami Operaház)
- **A legjobb jelmez:** BENEDEK MARI
(Medea, Radnóti Színház;
A törpe, Magyar Állami Operaház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** –
- **Különdíj:** MÁTYÁS IRÉNNEK a Zsámbéki Nyári Színházért
- **A Fővárosi Önkormányzat Különdíja:** BORISZ GODUNOV
(Madách Kamara, rendezte: Kovalik Balázs)

Ahány szavazó, annyi kis magándíjátadás. Aztán ezekből mégis kirajzolódik valami „közakarát”. Vagy mégsem. Az idén több kategóriában mégsem.

Nem mintha nem lett volna díjazásra méltó színészi alakítás a férfi mellékszereplők körében például. Épp ellenkezőleg, tán túl sok is volt. A tizenhét szavazólapon összesen huszonnégy név vetődött föl, huszonnégy potenciális díjazott. Hogy ilyen sok lehet, az nem csalás, nem ámitás, hanem a néhány éve választott módszer eredménye, amely szerint minden kategóriában három jelölt nevezhető meg, s a sorrend egyben rangsor is: az első hely 3, a második 2, a harmadik 1 pontot ér. (Ezt minden évben el kell mondani, ha tetszik, ha nem, az újszülöttekre is gondolva. Miként azt is, hogy legalább hetven látott előadás jogosít csak fel a szavazásra.) Van ebben némi Don Quijote-i heroizmus is: sokszor a „vereség” biztos tudatában töltetnek ki a rubrikák, tudván, hogy nem lesznek „találatok”, hogy az egyéni voksok nem fognak belesimulni a „közakarátba” (mert például kevesen voltak szemtanúi az adott színházi eseménynek). De talán éppen ez adja ennek a makacs vállalásnak, a személyességhez való ragaszkodásnak az értelmét: hogy az egyéni szavazatok közzétételével felhívható olyan jelenségekre, teljesítményekre is a szakma s a közönség figyelmébe, amelyek egyébként tán észrevétlenül maradnának; egyszerűen becsapódhatók a köztudatba.

A „legjobb férfi mellékszereplő” kategóriájában most ez a legtöbb, amit tehetünk; csak lélekben adhatja át ki-ki a maga díját. Testületileg kötnek a magunk szabta törvények, amelyek értelmében legalább öt szavazat (mindegy, hány pontos) kell a díj odaítéléséhez. Ezért tudjuk most csak így, írásban, az egyéni voksok által felhívni a figyelmet az általunk legígéretesebbeknek látott pályakezdőkre is, mind a huszonegyre, mert nem akadt öt kritikus, aki egyet gondol. Félreértések elkerülése végett, a pályakezdő fogalmába szabályaink szerint a legfeljebb három éve végzetek tartoznak, tehát nemcsak az újonnan pályára kerültek/kerülők, hanem a már néhány éve bizonyítottak is. Azért kell ezt hangsúlyozni,

mert minden tettünkkel, a legjobb indulatú gesztusunkkal is érzékenységeket sérthetünk, és a tapasztalatok szerint olykor sértünk is – akaratlanul. Márpedig a díjazás szándékaink szerint örömförás, és a tisztelet kifejezésének lehetősége. Az említett okokból az idén csak az egyéni megnyilatkozások szintjén működhet ez a „legjobb gyerekelőadás” esetében is.

A most hiányzó díjakért némi kárpótlást jelent – legalább a mi számunkra –, hogy a „legjobb férfi főszereplő” és a „legjobb női mellékszereplő” kategóriájában viszont, az azonos pontszámok okán, két-két díjazott is van. Mert bármily hihetetlen, Kritikusdíjat adni is öröm...

SZÜCS KATALIN ÁGNES
A Kritikusok Céhe elnöke

BOGÁCSI ERZSÉBET
Népszabadság

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **A legjobb előadás:** –
- **A legjobb rendezés:** –
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** –
- **A legjobb alternatív előadás:** PARASZTOPERA (Szkéné Színház, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** –
- **A legjobb férfi főszereplő:** KAMARÁS IVÁN (*Boldogtalan hold*, Budapesti Kamaraszínház) – MIHÁLYFI BALÁZS (*Catullus*, Szolnok)
- **A legjobb női mellékszereplő:** BÉRES ILONA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** KÖRÖSI CSABA (*A revizor*, Veszprém)

- **A legjobb díszlet:** –
- **A legjobb jelmez:** –
- **A legígéretesebb pályakezdő:** MEISITZ FÁNI (*Úri muri*, Zalaegerszeg)
- **Különdíj:** –

Voltak idők, amikor örömet jelöltem a jobbnál jobbakat. Majd jöttek évek, amikor már keservesen találtam érdemeseket. Azután felhagytam a hiábavaló fejtöréssel, s immár esztendőök óta hiányosan töltöm ki e szavazólapot. Mostanra pedig megelégedtem azt is, hogy magyarázgassam, miért nincsenek olyan előadások, alakítások, amelyek igazán lebilincselnének. Mert itt nem a derékhadat kellene méltatnunk, ugye?

BÓTA GÁBOR

Magyar Hírlap

- **A legjobb új magyar dráma:** FORGÁCH ANDRÁS: A GÖRÉNY DALA – TASNÁDI ISTVÁN: HAZÁMHAZÁM – KÁRPÁTI PÉTER: A NEGYEDIK KAPU
- **A legjobb előadás:** CSERESZNYÉSKERT (Kolozsvár, rendezte: Vlad Mugur) – NEM FÁJ! (Szabadka, rendezte: Ilan Eldad) – SIRÁLY (Komárom, rendezte: Telihay Péter)
- **A legjobb rendezés:** DOKTOR FAUSTUS TRAGIKUS HISTÓRIÁJA (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniutiu) – SLUSSZ (Színház- és Filmművészeti Egyetem, rendezte: Szász János) – CSEHOVEGYFELVONÁSOK (Színház- és Filmművészeti Egyetem, rendezte: Zsámbéki Gábor)
- **A legjobb szórakoztató/zénes előadás:** VALAHOL EURÓPÁBAN (Eger, rendezte: G. Béres Attila) – AZ OPERAHÁZ FANTOMJA (Madách Színház, rendezte: Szirtes Tamás) – IBUSÁR (Komárom, rendezte: Telihay Péter)

- **A legjobb alternatív előadás:** A GÖRÉNY DALA (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás) – VÉRSZÍVÓK (R-klub, rendezte: Dulay László) – PARASZTOPERA (Szkéné Színház, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI (*Medea*, Radnóti Színház) – VÁRI ÉVA (*Rose*, Radnóti Színház) – RÁCKEVEI ANNA (*Sirály*, Komárom)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BOGDÁN ZSOLT (*Cseresznyéskert; Doktor Faustus tragikus históriája*, Kolozsvár) – GARAS DEZSŐ (*Legenda a lórol*, Vigszínház) – FODOR TAMÁS (*A görény dala*, Stúdió K.)
- **A legjobb női mellékszereplő:** KARNA MARGIT (*Nem fáj!*, Szabadka) – VICEI NATÁLIA (*Nem fáj!*, Szabadka) – TAKÁCS KATI (*Ilja próféta*, Bárka Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** –
- **A legjobb díszlet:** KENTAUR (*Az Operaház fantomja*, Madách Színház) – ANTAL CSABA (*Őszi álom*, Kamra) – HELMUTH STÜRMER (*Cseresznyéskert*, Kolozsvár)
- **A legjobb jelmez:** VÁGÓ NELLY (*Az Operaház fantomja*, Madách Színház) – DOBRE-KÓTHAY JUDIT (*Portugál*, Szatmárnémeti) – OROSZ KLAUDIA (*Szöktetés a szerájból*, Kolibri Színház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** NAGY ALFRÉD (*Romeo és Júlia; Partok, szirtek, hullámok; A csoda*, Sepsiszentgyörgy) – BÉRES ATTILA (*Valahol Európában*, Eger) – OLLÉ ERIK (*Sirály*, Komárom)
- **Különdíj:** MÁTYÁS IRÉN a zsámbéki programokért – A CSEND SZÍNHÁZA a jelbeszéd *Liliomért* – A VALAHOL EURÓPÁBAN GYEREKSZEREPLŐI

Persze megint, mint rendszeren, lehet szentségelni, hogy milyen vacak szezonot hagytunk magunk mögött. Nem volt erős évada a Katonának, és a *Medea* kivételével a Radnóti sem mutatta a legjobb formáját. A Színművészeti viszont átlagon felüli jó produkciókkal

A legjobb új magyar dráma: Kárpáti Péter: A negyedik kapu. Kocsó Gábor, Csomós Mari, Schneider Zoltán, Cserhalmi György, Kováts Adél és Csányi Sándor a Radnóti Színház előadásában

Koncz Zsuzsa felvétele

rukkolt elő. Máté Gábor végzős osztályának eddigi teljesítménye alapján különdíj is adható lenne. A *Slussz*, Szász János szenvedélyesen szép *Platonov*-verziója olyan előadás, amelynek mindenképpen tovább kellene élnie. De a *Leskelődők* című Goldoni-vígjáték is, ha nem is nagy dobás, igazán üdítő móka. Másodévesek ritkán rukkolnak elő olyan érett produkcióval, mint amilyen a három különböző Csehov-darab egy-egy felvonása, mely összességében önálló színpadi alkotássá kerekedik. A bábos osztályban Acs János rendezésében az *Egy kiállítás képei* hosszú idő óta a legfantáziadúsabb hazai bábos „ attrakció”.

És itt vannak a határon túli társulatok, melyek közül néhány mind jobb és jobb. Nem lehet azt mondani, hogy például Kolozsvárott véletlenül jött ki a lépés. Ebben a színházban fiatalok, idősök és a középgeneráció megtalálja a közös hangot, azonos stílusban játszik, nagyszerű rendezők vezetésével. Pillanatnyilag a kolozsvári együttes az egyik legjobb, ha nem éppen a legjobb magyar színházi csapat. A *Cseresznyés kert* olyan fájdalmasan komikus, hogy az egészen elementáris. Igaz, hogy több évvel ezelőtti bemutató Vlad Mugur rendezése, de tavaly ősszel vendégszerepelt először Magyarországon, és a határon túliaknál ez az időpont számít a szavazásnál. A *Nem fáj!* olyan intenzitású játék, másodsorra nézve is annyira átütő, hogy nem érdekelnek a dramaturgiai és egyéb hibái. A *Sirály* komáromi előadásában az évekkal ezelőtti is még eléggé gyengélkedő teátrum művészei futnak igen jó formát. A komáromi *Ibusár* meglehetősen mulatságos, szintén Telihay Péter rendezésében, és feltűnő benne Sárbogárdi Jolánként a vadócan nyers Molnár Xénia, aki annak ellenére, hogy nehéz alkat, az ígéretes pályakezdők közé is sorolható lenne. A sepsiszentgyörgyi színház ifjú művésze, Nagy Alfréd ritkaságszámba menően három egymást követő előadásban: *A csodában*, *a Romeo és Júliában* és *a Partok, szirtek hullámokban* is remek volt. Bogdán Zsolt pedig jelentős művésszé érett. A legjobb alakítások között szívesen szavaztam volna még Bertók Lajos teljesítményére az

Egy örült naplójában. De nagyon tetszett Csákányi Eszter és Kulka János is közös estjükön. És vitatható, de pezsdítően eleven bohóctréfának tartottam a Krétakör *Hazámhazám* című pamfletjét.

A *Valahol Európában* azért állt hozzám különösen közel, mert zsigerien populáris, de mégis magától értetődően jó színház. Kerüli a szirupot, és talán éppen ezért megkönnyeztet. A zenés kategóriában *Az Operaház fantomja* gigantikus vállalkozás, érezhetően mindenki beletett apait-anyait, még ha a sok eredmény mellett maradtak is megoldatlan részletek. A zenés kategóriában méltánytalanul nem fért fel a szavazólistára Kovalik Balázs opera szakos hallgatókkal bemutatott *Mozarteum*-, illetve *Jancsi és Juliska*-produkciója, melyekben a színészi teljesítmények is izgalmasak. Szokásomtól eltérően kevés gyerekeknek szóló produkciót láttam, így ebben a kategóriában bűnbánóan nem szavaztam.

Igaz, hogy sok átlagos, élettelen rutinnal lebonyolított, üzemszerű előadás untatott az elmúlt szezonban. Böven akadt azonban érték is, ami újra visszaadta olykor fogyóban lévő hitemet a színházban.

BŐGEL JÓZSEF

Színháztechnikai Fórum

- **A legjobb új magyar dráma:** PINTÉR BÉLA–DARVAS BENEDEK: PARASZTOPERA – ÁGOTA KRISTÓF: NEM FÁJ! – HÁY JÁNOS: A HERNER FERIKE FATERJA
- **A legjobb előadás:** MEDEA (Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – EGY ŐRÜLT NAPLÓJA (Budapesti Kamaraszínház, rendezte: Sopsits Árpád)
- **A legjobb rendezés:** MEDEA (Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – A CSODA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László) – SIRÁLY (Komárom, rendezte: Telihay Péter)

A legjobb előadás, rendezés, díszlet, jelmez: a Medea a Radnóti Színházban

Koncz Zsuzsa felvétele

A legjobb szórakoztató/zenés előadás: a Pintér Béla rendezte Parasztopera a Szkénében. Pintér Béla, Hámori Gabriella, Tóth József és Enyedi Éva

- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** AZ OPERAHÁZ FANTOMJA (Madách Színház, rendezte Szirtes Tamás) – MOZART (Budapesti Operettszínház, rendezte: Kerényi Miklós Gábor) – VALAHOL EURÓPÁBAN (Eger, rendezte: G. Béres Attila)
- **A legjobb alternatív előadás:** A GÖRÉNY DALA (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás) – BOLONDOK ISKOLÁJA (Maladype Találkozások Színháza, rendezte: Balázs Zoltán) – HAZÁMHÁZÁM (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád)
- **A legjobb gyerekelőadás:** ANGYALOK A TETŐN (Új Színház, rendezte: Nagy Mari) – SZÖKTETÉS A SZERÁJBÓL (Kolibri Színház, rendezte: Szívós Károly) – NOÉ BÁRKÁJA (Budapesti Bábszínház, rendezte: Kovács Géza)
- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI (*Medea*, Radnóti Színház) – UDVAROS DOROTTYA (*Jelenetek egy kivégzésből*, Madách Kamara) – BÖRCSÖK ENIKŐ (*Nyarlalók*, Vigszínház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** GÁLFFI LÁSZLÓ (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – FEKETE ERNŐ (*Az idióta*, Katona József Színház) – LÁSZLÓ ZSOLT (*Bánk bán*, Nemzeti Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** KARNA MARGIT (*Nem fáj!*, Szabadka) – BÉRES ILONA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – SZÉLES ZITA (*Vízkereszt*, Nyíregyháza)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** GÁSPÁR SÁNDOR (*Úri muri*, Zalaegerszeg) – BENKŐ GÉZA (*Sirály*, Komárom) – HAUMANN PÉTER (*Az idióta*, Katona József Színház)
- **A legjobb díszlet:** KENTAUR (*Az Operaház fantomja*, Madách Színház) – AMBRUS MÁRIA (*A törpe; Várakozás*, Magyar Állami Operaház) – ANTAL CSABA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara)
- **A legjobb jelmez:** VÁGÓ NELLY (*Az Operaház fantomja*, Madách Színház) – FÜZÉR ANNI (*Jelenetek egy kivégzésből*, Madách Kamara) – LABAN CZ KLÁRA (*Két nő közt*, Marosvásárhely)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** KOLTAI M. GÁBOR (*Romeo és Júlia*, Tatabánya) – JÁRÓ ZSUZSA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – TOMPA KLÁRA (*Két nő közt*, Marosvásárhely)
- **Küldöndj:** JÁNOS VITÉZ (Vajdasági Tanyaszínház, rendezte László Sándor) – BRESTYÁNSZKI BOROS ROZÁLIA (adaptáló, dramaturg, Szabadka) – SZÍNHÁZI DRAMATURGOK CÉHE, a Nyílt Fórum megrendezéséért

A díjak megadásának egyik alapfeltétele határon belül és határon túl mintegy kétszáz előadás megtekintése, lehetőleg a fontosabbakat, az értékhordozókat értve ezeken. Másik alapfeltétele a két válogató fórum – a POSZT és a Határon Túli Magyar Színházak XV. Fesztiválja – válogatásának, programjának és lebonyolításának mérlegelése. Az első az utóbbiak tekintetében a legellenőrzhetőbb véleményekkel járt: egyesek szerint szolgálhatott volna ünneplésre, játékra, kollegiális találkozásokra, mások szerint alkalmat adhatott volna szakmai, művészi lelkiismeret-vizsgálatra, évadösszegezésre. Más vélemény szerint a pécsi találkozó cserkész-összejövetel. Az adófizetők pénzéből tíz napig nézik egymást, akik látni sem bírják a másikat, s a magát szakmának tekintő művészeti csőcselék körülpöröli Németh Ákos döntéseit.

Jelentékeny véleményként alakult ki, hogy a POSZT vitatható válogatása, nagyon is vitatható körülményei, a szakma legkülönbözőbb erőinek, csoportjainak, trendjeinek szembeállítására és összevezetésére ellenére összművészeti fesztivál volt, sok értéket is felmutatott, de végül is a hegemonná vált bohém teátrális tradíció komolytalan ünnepévé vált. Mindennek ellenére most már világos, hogy a számtalan pályázat, drámaírói verseny, fiatal vagy idősebb drámaíróknak adott támogatás, a Nyílt Fórum 2003 vitái, bemutatói, darabjai mellett a kortárs magyar dráma helyzete, fejlődése bizonytalan, motiválatlan. Elég gyakori a stúdiószínházakba, alternatív színházakba való „leutalás”, kipipálás, jelentékenyebb közönségsiker nélkül. A figyelemre méltó sikerek kis kézművesműhelyekben jöttek létre: Pécsi Harmadik Színház, Stúdió „K”, Szabadkai Népszínház, Magma Társaság, Krétakör Színház, Pintér Béla Társulat.

A POSZT és a körülötte lezajlott viták, összecsapások azt jelezte, hogy a befejezett évad fáradt volt, kevesebb értéket teremtett, paradigmák, színházi formációk, strukturák képviselői között gazdasági érdekektől is motivált harcok zajlottak le, miközben megtörtént a Nemzeti Színház birtokbavétele, s tovább lehetetlenült a letehetőleg legjobb alternatív színházi társulás (Krétakör Színház) működése, jövője, s más ilyenek (a Szkéné és társulatai, az Artus, a Közép-Európa Táncszínház) sem jártak jobban. Felmerült a kérdés, hogy olyan rossz volt-e az évad, mint a pécsi színházi találkozó versenyprogramja.

Kovács Bence felvétele

A legjobb alternatív előadás: a Bolondok iskolája a Szkénében. Soltész Erzsébet, Kollár Erika, Bakos Éva és Fátyol Hermina a Maladype Társulat előadásában

A dilemmát némiképpen feloldotta a másik válogató fórum, a szerencsére (?) ezúttal (a pécsihez képest) öt nappal később indult Határon Túli Magyar Színházak XV. Fesztiválja. Itt a válogatás értékközpontú volt, nemzedékekre, stílustrendekre való tekintet nélkül. Jól működött a fesztiválműhely: a válogatást Darvai Nagy Adrienne és Szűcs Katalin Ágnes végezték, akik jól ismerik a hazai és a határon túli magyar színjátszás műhelyeit, irányzatait. Volt szigorúan szakmai zsűrijük (Fodor Tamás, Urbán Balázs, Kézdy György, Söpte Andrea, Schlanger András, Nánay István vezetésével, moderátori szerepkörével), továbbá szakmai ítélezéstől mentes közönségzsűrijük. Volt eleven szellemiségű fesztivál-újságuk, a Kisvárdai Lapok, sok információval a színházakról, kritikával a produkciókról. Voltak gondosan, megfontolva lebonyolított produkcióviták, ostromozás, ledorongolás nélkül.

Megállapíthatják több részről, hogy megerősödött a határon túli magyar színházak jó része, beleértve a képzést, utánpótlást, ráadásul új színházi formációk is létrejöttek. Az is igaz, hogy ezúttal kevesebb reveláció volt. Mindenesetre Kisvárdai több tekintetben felülmúlta Pécsét.

BUDAI KATALIN NKÖM

- **A legjobb új magyar dráma:** PINTÉR BÉLA–DARVAS BENEDEK: PARASZTOPERA – VISKY ANDRÁS: JÚLIA
- **A legjobb előadás:** NEM FÁJ! (Szabadka, rendezte: Ilan Eldad)
- **A legjobb rendezés:** A CSODA; ROMEO ÉS JÚLIA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocskárdi László)

- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** PARASZTOPERA (Szkéné Színház, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb alternatív előadás:** A GÖRÉNY DALA (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI (*Medea*, Radnóti Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** KOVÁCS LAJOS (*Holdfény*, Bárka Színház) – BERTÓK LAJOS (*Egy örült naplója*, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** KARNA MARGIT (*Nem fáj!*, Szabadka) – BÉRES ILONA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – TAKÁCS KATI (*Ilja próféta*, Bárka Színház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** BODROGI GYULA (*Nyavalók*, Vigszínház; *Kabaré*, Budapesti Operettszínház) – HAUMANN PÉTER (*Az idióta*, Katona József Színház)
- **A legjobb díszlet:** ADRIANA GRANT (*Hamlet*, Temesvár) – AMBRUS MÁRIA (*Medea*, Radnóti Színház)
- **A legjobb jelmez:** ADRIANA GRANT (*Hamlet*, Temesvár) – FÜZÉR ANNI (*Az idióta*, Katona József Színház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** CSÁNYI SÁNDOR (*Medea; A negyedik kapu*, Radnóti Színház) – PÁLFI ERVIN (*Nem fáj!*, Szabadka)
- **Különdíj:** ZSÓTÉR SÁNDOR évadbeli munkáiért – MÁTYÁS IRÉN a Zsámbéki Nyári Színházért

CSÁKI JUDIT SZÍNHÁZ

- **A legjobb új magyar dráma:** KÁRPÁTI PÉTER: A NEGYEDIK KAPU – FORGÁCH ANDRÁS: A GÖRÉNY DALA – HÁY JÁNOS: A HERNER FERIKE FATERJA
- **A legjobb előadás:** MEDEA (Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – BORISZ GODUNOV (Madách Kamara, rendezte: Kovalik Balázs) – A CSODA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocskárdi László)
- **A legjobb rendezés:** *A törpe* (Magyar Állami Operaház, rendezte: Zsótér Sándor) – ŐSZI ÁLOM (Kamra, rendezte: Ascher Tamás) – GETTING HORNY (Katona József Színház, rendezte: Zsótér Sándor)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** KABARÉ (Budapesti Operettszínház, rendezte: Alföldi Róbert) – AZ OPERAHÁZ FANTOMJA (Madách Színház, rendezte: Szirtes Tamás) – VALAHOL EURÓPÁBAN (Eger, rendezte: G. Béres Attila)
- **A legjobb alternatív előadás:** A VILÁG FELESÉGEI (Trafó, rendezte: Zsótér Sándor) – PARASZTOPERA (Szkéné Színház, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –

- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI (*Medea*, Radnóti Színház) – FULLAJTÁR ANDREA (*Az idióta*, Katona József Színház) – VÁRI ÉVA (*Rose*, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** GÁLFFI LÁSZLÓ (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – BERTÓK LAJOS (*Egy őrült naplója*, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** BÉRES ILONA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara; *A világ feleségei*, Trafó) – TAKÁCS KATALIN (*Ilja próféta*, Bárka Színház) – PAP VERA (*Nyarlók*, Vigszínház)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** SZABÓ P. SZILVESZTER (*Kabaré*; *Mozart*, Budapesti Operettszínház)
- **A legjobb díszlet:** KENTAUR (*Az Operaház fantomja*, Madách Színház) – AMBRUS MÁRIA (*A törpe*; *Várakozás*, Magyar Állami Operaház) – GADUS ERIKA (*Ilja próféta*, Bárka Színház)
- **A legjobb jelmez:** BENEDEK MARI (*Medea*, Radnóti Színház; *A törpe*, Magyar Állami Operaház) – SZAKÁCS GYÖRGYI (*A bosszú*, Katona József Színház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** SZANDTNER ANNA (*Leskelődők*, Színház- és Filmművészeti Egyetem; *A mi erdőnk alján*, Madách Kamara) – SZTANKAY ORSOLYA (*Aranysárkány*, Sopron)
- **Különdíj:** A CSEND SZÍNHÁZÁNAK A „JELELT” LILJOMÉRT – DARVAS IVÁNNAK Kertész Imre *Sorstalanság* című regényének felolvasásáért – MÁTYÁS IRÉN a Zsámbéki Nyári Színházért

---

DÖMÖTÖR ADRIENNE

- **A legjobb új magyar dráma:** KÁRPÁTI PÉTER: *A NEGYEDIK KAPU* – PINTÉR BÉLA–DARVAS BENEDEK: *PARASZT-OPERA* – FORGÁCH ANDRÁS: *A GÖRÉNY DALA*
- **A legjobb előadás:** SIRÁLY (Komárom, rendezte: Telihay Péter) – ILJA PRÓFÉTA (Bárka Színház, rendezte: Czajlik József) – *A NEGYEDIK KAPU* (Radnóti Színház, rendezte: Forgács Péter)
- **A legjobb rendezés:** *EGY ŐRÜLT NAPLÓJA* (Budapesti Kamaraszínház, rendezte: Sopsits Árpád) – ÓSZI ÁLOM (Kamra, rendezte: Ascher Tamás) – TŰZMADÁR; BOLERO (Szegedi Kortárs Ballett, rendező-koreográfus: Juronics Tamás)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** –
- **A legjobb alternatív előadás:** *PARASZT-OPERA* (Szkéné Színház, rendezte: Pintér Béla) – *A GÖRÉNY DALA* (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás) – *A HIDEG GYERMEK* (Krétakör Színház, rendezte: Wulf Twiehaus)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI (*Medea*, Radnóti Színház) –

Köncz Zsuzsa, felvétele

A legjobb női főszereplő: Csomós Mari a *Medeában*

- **A legjobb jelmez:** ZEKE EDIT (*Sirály*, Komárom) – BENEDEK MARI (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – KOVÁCS ANDREA (*Ilja próféta*, Bárka Színház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** CSÁNYI SÁNDOR (*Medea*; *A negyedik kapu*, Radnóti Színház)
- **Különdíj:** DARVAS BENEDEK, a *Parasztopera* zenéjéért

GABNAI KATALIN

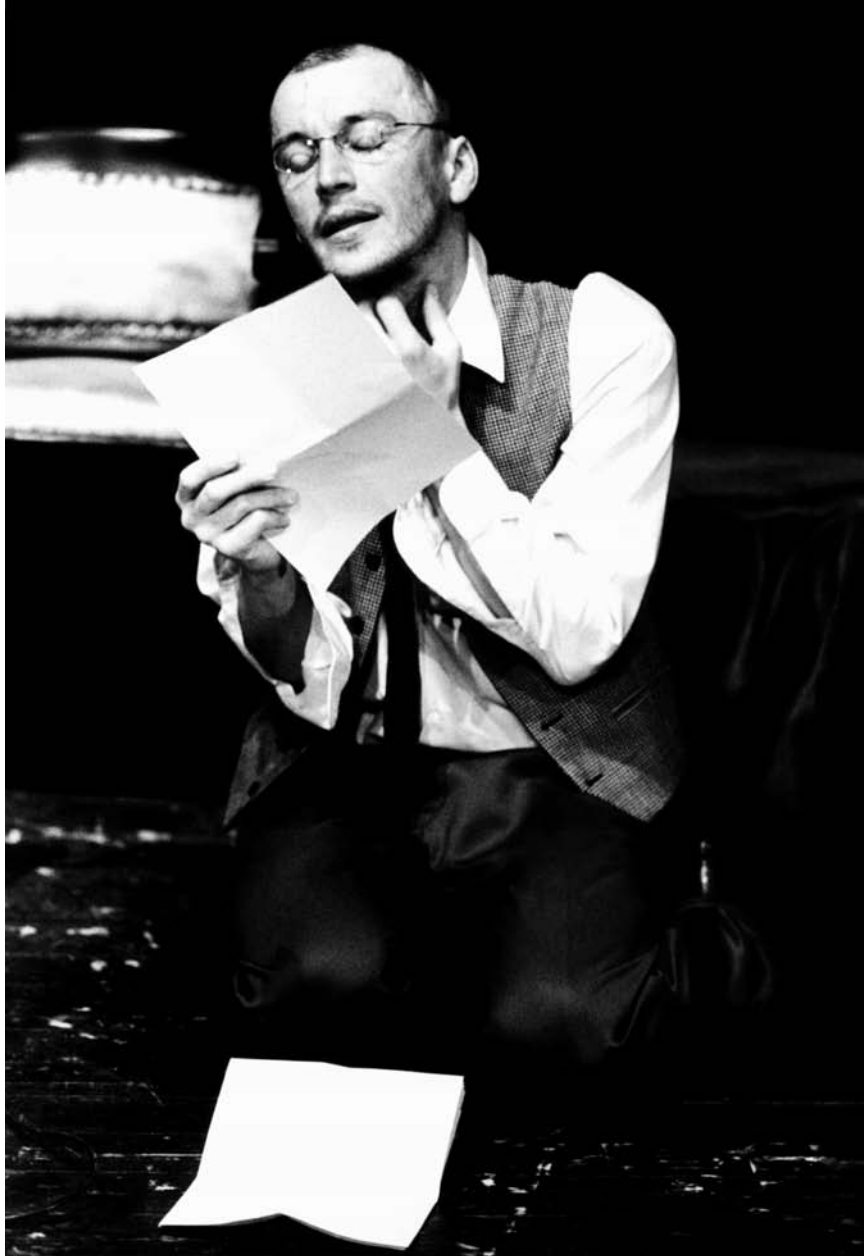
Színház- és Filmművészeti Egyetem

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **Legjobb előadás:** DOKTOR FAUSTUS TRAGIKUS HISTÓRIÁJA (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniutiu) – ALHANGYA (Vigszínház, rendezte: Forgács Péter) – ÍPHIGENEA AULISZBAN (Csíkszereda, rendezte: Parászka Miklós)

- **A legjobb rendezés:** MEDEA (Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – A BOSSZÚ (Kamra, rendezte: Ascher Tamás) – VÍZKERESZT (Nyíregyháza, rendezte: Novák Eszter)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** PARASZTOPERA (Szkéné Színház, rendezte: Pintér Béla) – VALAHOL EURÓPÁBAN (Eger, rendezte: G. Béres Artília) – IBUSÁR (Honvéd Táncszínház, rendezte: Novák Eszter)
- **A legjobb alternatív előadás:** BOLONDOK ISKOLÁJA (Maladype Találkozások Színháza, rendezte: Balázs Zoltán)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** B. FÜLÖP ERZSÉBET (*Íphigenia Auliszban*, Csíkszereda) – CSOMÓS MARI (*Medea*, Radnóti Színház) – UDVAROS DOROTTYA (*Jelenetek egy kivégzésből*, Madách Kamara; *Ibusár*, Honvéd Táncszínház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** FEKETE ERNŐ (*Az idióta*, Katona József Színház) – GÁLFFI LÁSZLÓ (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – BOGDÁN ZSOLT (*Doktor Faustus tragikus históriája*, Kolozsvár)
- **A legjobb női mellékszereplő:** BÉRES ILONA (*Rejtett játékok*, Pesti Színház) – CSOMA JUDIT (*Holdfény*, Bárka Színház) – MOLNÁR ERIKA (*Bolondok iskolája*, Maladype Találkozások Színháza)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** HONTI GYÖRGY (*Vízkereszt*, Nyíregyháza) – MÁTÉ GÁBOR (*A bosszú*, Katona József Színház) – KULKA JÁNOS (*Három nővér*, Radnóti Színház)
- **A legjobb díszlet:** KENTAUR (*Az Operaház fantomja*, Madách Színház) – É. KISS PIROSKA (*Valahol Európában*, Eger) – SZERGEJ MASZLOBOJSCSIKOV (*Úrhatnám polgár*, Új Színház)
- **A legjobb jelmez:** VÁGÓ NELLY (*Az Operaház fantomja*, Madách Színház) – FÜZÉR ANNI (*Borisz Godunov*, Madách Kamara; *Az idióta*, Katona József Színház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** MÉSZÁROS BÉLA (*A bosszú*, Katona József Színház); *Az idióta*, Katona József Színház) – HAJDUK KÁROLY (*Csehov-egyfelvonások*, Színház- és Filmművészeti Egyetem) – LAJOS ANDRÁS (*Csehov-egyfelvonások*, Színház- és Filmművészeti Egyetem)
- **Küldöndj:** A VILÁG FELESGEJEI (Trafó, rendezte: Zsótér Sándor) – CSÖND SZÍNHÁZ (*Liliom* – süketnémáknak; Csányi Sándor, Pokorny Lia, Pelsöczy Réka, Bakos Éva, Baksa Imre, Domokos László) – MÁTYÁS IRÉN a Zsámbéki Nyári Színházért

A legfontosabb mozzanatok: Gosztonyi János filozófiatanárként az *Úrhatnám polgárban* (Új Színház) varázslatos szakmai tudással kihímezett hosszú percben szavak nélkül mond el mindent a mai kor tanáiról s a tanítói lét keserveiről. Megáll az idő.

Schiller Kata felvétele

A legjobb férfi főszereplő: Bertók Lajos az Egy örült naplójában

S Gosztonyi szállkás, apró testű, démoni öregembere segítségével élő és lüktető mai magyar dráma játszódik le az amúgy Maszlobojcsikov által megbolondított színpadon.

Rezes Judit a Kamrában *A bosszú* cselekményének egész ideje alatt szolgál eszement nagyurakat, ám van egy félpercnyi fölhordagása, mikor mást nem tehetvén férje és saját maga érdekében, minden rejtett dühét szabadon eresztve, egy pillanat alatt fúriává változva megszarolja a megkergült váruurat, s mintegy nyakára lép annak. Remek.

Lázár Kati összeszorított szájú Anyuskája az *Ibusárban*, amikor a sparhelt mellett ülve, értő módon olvassa leánya, Sárbogárdi Jolán muszkadramáját. S ugyanitt Udvaros Dorottya, amint vonítva, ököllel püföli gyermektelen, „üres” hasát. Hunyadkürti György remegő hallgatása a kaposváriak *Egerek és emberekjében*, míg az öreg kutyáját kivégző pisztolylövés hangját várja.

S két ölelés: Weber Kata és Szabó Zoltán shakespeare-i ikrei Novák Eszter nyíregyházi *Vízkeresztjében* az utolsó pillanatokban elzárják maguktól a világot, mert meglelték azt az elveszettnek hitt másikban. Sólyom Kati és Jordán Tamás sokat próbált lengyel színészeinek találkozása *Az imposztor* pécsi produkciójában szívet melengetően igaz és többhéjú pillanat. A reménység maga, hogy még létezik ilyen ölelés.

Örzöm Kocsó Gábor félrehajtott fejű „kisebbit fiú” figuráját, amint a Radnóti Zsótér által rendezett *Medeájában* nézi, csak nézi gyönyörű anyját, Csomós Marit.

Trill Zsolt Samukája a beregszásziak áradó *Karmyonéjában* halott csókáját dajkálja, röptetni próbálja, majd a játék végén röpteti is, a ringlispil láncába szorítva, körbe, föllendítve a magasba. Fölszáll vele a grifftestű előadás is. B. Fülöp Erzsébet bizarr, XXI. századi Klütaimnésztrája a csíkszeredai előadásban Íphigenia feláldozása után, utoljára vet egy vészjósó tekintetet Fülöp Zoltán Agamemnónjára. Az évad egyik legsűrűbb pillanata volt ez Kisvárdán.

S a legfelelőbb? Hihetetlen körülmények között állt elő: a viharokban gazdag Vidám Színpad egyik problémákban dúskáló bemutatója volt *Az ördög nem alszik* című játék.

Ennek főszereplője, Agárdy Gábor mint habókos, magát holtnak hitető öregúr, helyrehozza, kibogozza a maga által keltett bonyodalmakat. Tapsrend. Ujjongás. Premierboldogság. S egyszer csak – honnan, honnan nem – Agárdy egy nyakba akaszthatós dobbal jelenik meg, s azt pergeti, ahogy kell, az ünneplő taps ritmusára. A fényben szinte úgy tűnik, nem is a dobverőket, hanem láthatatlan szárnyait mozgatja ütemre. S ez az a pillanat, amikor semmi más nem számít. Se a darab, se a díszlet, se a stílusát nehezen találó este. Egyedül ez az ősz hajú ember, egyedül ő. Csak az fontos, hogy Agárdy Gábor ott masírozik a sor elején, veri a dobot, s mind, akik látjuk, tudjuk: így, dobverőstül – halhatatlan.

KOLTAI TAMÁS
SZÍNHÁZ

- **A legjobb új magyar dráma:** KÁRPÁTI PÉTER: A NEGYEDIK KAPU – KISS CSABA: HAZATÉRÉS DÁNIÁBA – FORGÁCH ANDRÁS: A GÖRÉNY DALA
- **A legjobb előadás:** A CSODA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László) – HAZÁMHAZÁM (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád) – ŐSZI ÁLOM (Kamra, rendezte: Ascher Tamás)
- **A legjobb rendezés:** A TÖRPE (Magyar Állami Operaház); MEDEA (Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – BORISZ GODUNOV (Madách Kamara, rendezte: Kovalik Balázs) – A KOMÉDIASZÍNHÁZ (Veszprém, rendezte: Anca Bradu)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** PARASZTOPERA (Szkéné Színház, rendezte: Pintér Béla) – AZ OPERAHÁZ FANTOMJA (Madách Színház, rendezte: Szirtes Tamás)

A legjobb férfi főszereplő: Fekete Ernő Az idiótában

Schiller Kata felvétele

- MÁGNÁS MISKA (Eger, rendezte: Bagossy László jr.)
- **A legjobb alternatív előadás:** BOLONDOK ISKOLÁJA (Maladype Találkozások Színháza, rendezte: Balázs Zoltán) – OSIRIS TUDÓSÍTÁSOK (Artus Színház, rendezte: Goda Gábor)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI (*Medea*, Radnóti Színház) – MOLDAVI KISS ANDREA (*Medea*, Radnóti Színház) – KOLTI HELGA (*Hazatérés Dániába*, Veszprém)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BERTÓK LAJOS (*Egy örült naplója*, Budapesti Kamaraszínház) – FEKETE ERNŐ (*Az idióta*, Katona József Színház) – GARAS DEZSŐ (*Legenda a lóról*, Vígszínház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** VICEI NATÁLIA (*Nem fájl*, Szabadka) – BÉKÉS ITALA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – KARNA MARGIT (*Nem fájl*, Szabadka)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** HUNYADKÜRTI GYÖRGY (*Egerek és emberek*, Kaposvár) – LUKÁTS ANDOR (*Őszi álom*, Kamra) – HONTI GYÖRGY (*Vízkereszt*, Nyíregyháza)
- **A legjobb díszlet:** KENTAUR (*Az Operaház fantomja*, Madách Színház) – ANTAL CSABA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – AMBRUS MÁRIA (*Medea*, Radnóti Színház)
- **A legjobb jelmez:** VÁGÓ NELLY (*Az Operaház fantomja*, Madách Színház) – BENEDEK MARI (*A törpe*, Magyar Állami Operaház) – FLORICA MALUREANU (*A komédiaszínház*, Veszprém)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** BALÁZS ZOLTÁN, a *Bolondok iskolája* rendezéséért
- **Különdíj:** HORVÁTH KÁROLY, *Az idióta*, a *Hazatérés Dániába* és *A komédiaszínház* zenéjéért – MÁTYÁS IRÉN a Zsámbéki Nyári Színházért

KOVÁCS DEZSŐ
Kritika

- **A legjobb új magyar dráma:** HÁY JÁNOS: A HERNER FERIKE FATERJA
- **A legjobb előadás:** MEDEA (Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – ROMEO ÉS JÚLIA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László) – AZ IDIÓTA (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor)
- **A legjobb rendezés:** HAZÁMHAZÁM (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád) – KING KONG LÁNYAI (Kamra-Eger, rendezte: Bagossy László)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** VALAHOL EURÓPÁBAN (Eger, rendezte: G. Béres Attila) – FAUST (Szegedi Nemzeti Színház, rendezte: Alföldi Róbert)
- **A legjobb alternatív előadás:** –
- **A legjobb gyerekelőadás:** –

A legjobb női mellékszereplő:
Béres Ilona a Borisz Godunovban

Koncz Zsuzsa felvétele

- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI (*Medea*, Radnóti Színház) – FULLAJTÁR ANDREA (*Az idióta*, Katona József Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** FEKETE ERNŐ (*Az idióta*, Katona József Színház) – BERTÓK LAJOS (*Egy örült naplója*, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** KOVÁCS PATRÍCIA (*Valahol Európában*, Eger)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** ELEK FERENC (*King Kong lányai*, Kamra–Eger) – NAGY ERVIN (*Az idióta*, Katona József Színház) – EGYED ATTILA (*Vízkereszt*, Nyiregyháza)
- **A legjobb díszlet:** AMBRUS MÁRIA (*Medea*, Radnóti Színház) – KENTAUR (*Az Operaház fantomja*, Madách Színház)
- **A legjobb jelmez:** Füzér Anni (*Az idióta*, Katona József Színház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** –
- **Különdíj:** A CSODA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László)

METZ KATALIN

Magyar Nemzet

- **A legjobb új magyar dráma:** –
- **A legjobb előadás:** LÍR KIRÁLY (Színház- és Filmművészeti Egyetem, rendezte: Zsótér Sándor) – MEDEA (Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – AZ IDIÓTA (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor)
- **A legjobb rendezés:** LÍR KIRÁLY (Színház- és Filmművészeti Egyetem); MEDEA (Radnóti Színház); A VILÁG FELESÉGEI (Trafó, rendezte: Zsótér Sándor) – AZ IDIÓTA (Katona József Színház, rendezte: Máté Gábor) – GODOT-RA VÁRVA (Pesti Színház, rendezte: Tompa Gábor)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** AZ OPERAHÁZ FANTOMJA (Madách Színház, rendezte: Szirtes Tamás)

- **A legjobb alternatív előadás:** ÉJFÉL UTÁN (Jel Színház, rendezte: Nagy József)
- **A legjobb gyerekelőadás:** CIGÁNYMESEK (R. S. 9. Stúdiószínház, rendezte: Lábán Katalin)
- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI (*Medea*, Radnóti Színház) – UDVAROS DOROTTYA (*Anyám, Kleopátra*, Nemzeti Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** FEKETE ERNŐ (*Az idióta*, Katona József Színház) – BUBIK ISTVÁN (*Úrhatnám polgár*, Új Színház) – TORDY GÉZA (*Caligula helytartója*, Nemzeti Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** SZTÁREK ANDREA (*Catullus*, Szolnok) – BÉRES ILONA (*A világ feleségei*, Trafó) – BÖRCSÖK ENIKŐ (*A világ feleségei*, Trafó)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** HAUMANN PÉTER (*Az idióta*, Katona József Színház) – HUNYADKÜRTI GYÖRGY (*Egerek és emberek*, Kaposvár) – RAJHONA ÁDÁM (*Godot-ra várva*, Pesti Színház)
- **A legjobb díszlet:** BOTH ANDRÁS (*Godot-ra várva*, Pesti Színház) – ALEKSZANDR BELOZUB (*Bánk bán*, Nemzeti Színház) – SZERGEJ MASZLOBOJSCSIKOV (*Úrhatnám polgár*, Új Színház)
- **A legjobb jelmez:** VÁGÓ NELLY (*Operaház fantomja*, Madách Színház) – FÜZÉR ANNI (*Az idióta*, Katona József Színház) – BALLA ILDIKÓ (*Úrhatnám polgár*, Új Színház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** MAHÓ ANDREA (*Az Operaház fantomja*, Madách Színház)
- **Különdíj:** HORVÁTH CSABA (*Barbárok*, koreográfia, Közép-Európa Táncszínház)

NÁNAY ISTVÁN

- **A legjobb új magyar dráma:** KÁRPÁTI PÉTER: A NEGYEDIK KAPU – HÁY JÁNOS: A HERNER FERIKE FATERJA – VISKY ANDRÁS: JÚLIA
- **A legjobb előadás:** BORISZ GODUNOV (Madách Kamara, rendezte: Kovalik Balázs) – SIRÁLY (Komárom, rendezte: Telihay Péter) – DOKTOR FAUSTUS TRAGIKUS HISTÓRIÁJA (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniutiu)
- **A legjobb rendezés:** MEDEA (Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – A CSODA; ROMEO ÉS JÚLIA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László) – BÁNK BÁN (Nemzeti Színház, rendezte: Vidnyánszky Attila)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** PARASZTOPERA (Szkéné Színház, ren-

A legjobb női mellékszereplő: Karna Margit a Nem fáj! című előadásban

Koncz Zsuzsa felvétele

dezte: Pintér Béla) – A TÖRPE; VÁRAKOZÁS (Magyar Állami Operaház, rendezte: Zsótér Sándor) – A MEGMENTETT VÁROS (Magyar Állami Operaház, rendezte: Halász Péter)

- **A legjobb alternatív előadás:** OSIRIS TUDÓSÍTÁSOK (Artus Színház, rendezte: Goda Gábor) – BOLONDOK ISKOLÁJA (Maladype Találkozások Színháza, rendezte: Balázs Zoltán) – A GÖRÉNY DALA (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás)
- **A legjobb gyerekelőadás:** MÉDEA GYERMEKEI (Kolibri Színház, rendezte: Novák János) – NOÉ BÁRKÁJA (Budapest Bábszínház, rendezte: Kovács Géza) – CSIPKERÓZSIKA (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás)
- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI (*Medea; A negyedik kapu*, Radnóti Színház) – BÉRES ILONA (*Borisz Godunov, Madách Kamara; A világ feleségei*, Trafó) – TAKÁCS KATALIN (*III. Richárd*, Szegedi Szabadtéri Játékok; *Ilja próféta*, Bárka Színház; *Jövedelmező állás; Úrhatnám polgár*, Új Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BOGDÁN ZSOLT (*Doktor Faustus tragikus históriája*, Kolozsvár) – LÁSZLÓ ZSOLT (*Bánk bán*, Nemzeti Színház; *Őszi álom*, Kamra) – HONTI GYÖRGY (*Vízkereszt*, Nyíregyháza)
- **A legjobb női mellékszereplő:** KARNA MARGIT (*Nem fáj!*, Szabadka) – BÉKÉS ITALA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – BANDOR ÉVA (*Sirály*, Komárom)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** TRILL ZSOLT (*Bánk bán*, Nemzeti Színház; *Karnyóné*, Beregszász) – BENKŐ GÉZA (*Sirály*; *Szentivánéji álom; Ibusár*, Komárom) – GOSZTONYI JÁNOS (*Úrhatnám polgár*, Új Színház)
- **A legjobb díszlet:** AMBRUS MÁRIA (*A törpe; Várákozás*, Magyar Állami Operaház; *Medea*, Radnóti Színház; *Getting Horny*, Katona József Színház) – ANTAL CSABA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara; *Őszi álom*, Kamra) – VERECKEI RITA (*A tavasz ébredése*, Zalaegerszeg)
- **A legjobb jelmez:** BENEDEK MARI (*A törpe; Várákozás*, Magyar Állami Operaház; *Medea*, Radnóti Színház; *Getting Horny*, Kamra) – FÜZÉR ANNI (*Szentivánéji álom*, Komárom; *A negyedik kapu*, Radnóti Színház) – DOBRE-KÓTHAY JUDIT (*Romeo és Júlia*, Sepsiszentgyörgy)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** OLLÉ ERIK (*Szentivánéji álom; Sirály*, Komárom) – MÁRKÓ ESZTER (*Portugál*, Szatmárnémeti) – NAGY ALFRÉD (*A csoda; Romeo és Júlia; Partok, szirtek, hullámok*, Sepsiszentgyörgy–Marosvásárhely)

■ **Különdíj:** DARVAS BENCE a *Parasztoperához* és más előadásokhoz készített zenéjéért – BARABÁS OLGA a kollektív színházi forma következetes kimunkálásáért, különös tekintettel a *Partok, szirtek, hullámok* című előadásban megformálódó eredményekért – A TATABÁNYAI OROSZLÁNKIRÁLY STÁBJA a gyerekeknek gyerekekkel készített előadástípus meghonosításáért

Bár hatvanhárom fővárosi, harmincöt vidéki, huszonnégy határon túli, tizenkilenc külföldi, ötven alternatív és tánc-, valamint huszonnégy báb- és gyerekproduktiót láttam az évadban (harminchárom régebbi bemutatót pedig újra megnéztem), két-három fontos premierről lemaradtam, ez természetesen – mint hiány – szavazatomban is tükröződik.

Voksaimhoz – indoklás és évadértékelés helyett – néhány kiegészítést szeretnék fűzni. A legjobb új magyar dráma rubrikámban Baráthy György *Algebrája*, Körösi Zoltán *Galambokja* és Hamvai Kornél *Kitty Flynnje* mellett a *Parasztopera*, a *Hazámházam* és *A görény dala* szerepelt még.

A szavazatot kapott rendezők közül Zsótér Sándor sok jelentős előadást jegyzett, a kategóriákban megjelöltekén kívül a *Phaedra szerelmét* vagy *A világ feleségeit* említtem. Vidnyánszky Attila *Bánk bán*-rendezése megoldatlanságaival együtt is jelentős értelmezési kísérlet.

Az előadások és rendezések nagy kategóriájából azonban sokan kimaradtak. Többek között Novák Eszter (*Ibusár*, Honvéd Művészegyüttes; *Vízkereszt*, Nyíregyháza), Czajlik József (*Ilja próféta*, Bárka Színház), Forgács Péter (*Szentivánéji álom*, Komárom; *A negyedik kapu*, Radnóti Színház), Barabás Olga (*Partok, szirtek, hullámok*), Parászka Miklós (*Íphigeneia Auliszban*, Csíkszereda), a *Nem fáj!* (Szabadka, rendezte: Ilan Eldad), a *Két nő közt* (Marosvásárhely, rendezte: Alexandru Colpacci), az *Úrhatnám polgár* (Új Színház, rendezte: Szergej Maszlobojcsikov), a *Hazámházam* (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád).

Nagyon fontos kezdeményezés a Bárka Színház *Pál utcai fiúkja* (rendező: Vidovszky György) vagy a tatabányaiak gyerekekkel és Horváth Lajos Ottóval létrehozott *Oroszlánkirálya* (rendező: Honti György). Az alternatívok közül kimaradt a díjazhatók sorából az

Orfeusz (Kelet-Európa Táncszínház, koreográfus: Horváth Csaba), *A hetvenkedő katona* (Teatro Capriccio, rendezte: Józsa István), az *El nem küldött levelek* ([m]Színház, rendezte: Illés Edit) és az *Algebra* (Artéria Színházi Társaság, rendezte: Baráthy György).

A színészek között csak hajszálnyi különbség döntött abban, hogy melyik három nevet írom a szavazólapra; további jelölteim között szerepelt például Ráckevei Anna (*Sirály*), Tompa Klára (*Két nő közt*), Udvaros Dorottya (*Ibusár; Anyám, Kleopátra*), Schell Judit (*Három nővér*), Panek Kati és Kézdi Imola (*Doktor Faustus*), Vicei Natália (*Nem fájl, Toll*), Molnár Xénia (*Ibusár*), Csiky András (*Doktor Faustus*), Szélyes Ferenc (*Két nő közt*), Kulka János (*III. Richárd, Három nővér*), Horváth Lajos Ottó (*Oroszlánkirály, Az üvegcipő, Egy örült naplója*), Bertók Lajos (*Egy örült naplója*), Czintós József (*Falstaff*).

A díszlet- és jelmeztervezők közül Füzér Anni és Verecke Ritát mindkét kategóriára javasolhattam volna – a praktikum diktálta, hogy melyiküket hol jelöltem. Szívesen díjaznám Gados Erika és Kovács Andrea munkáját a bárkabeli *Ilja prófétában* vagy Bartha József sepsiszentgyörgyi *Romeo és Júlia*-díszletét, vagy Zeke Edit munkáit, mindenekelőtt a komáromi *Sirály* díszletét és a nyíregyházi *Vízkereszt* jelmezeit.

SÁNDOR L. ISTVÁN

Ellenfény

- **A legjobb új magyar dráma:** KÁRPÁTI PÉTER: A NEGYEDIK KAPU – HÁY JÁNOS: A HERNER FERIKE FATERJA
- **A legjobb előadás:** BÁNK BÁN (Nemzeti Színház, rendezte: Vidnyánszky Attila) – VÍZKERESZT (Nyíregyháza, rendezte: Novák Eszter) – PARTOK, SZIRTEK, HULLÁMOK (Sepsiszentgyörgy–Marosvásárhely, rendezte: Barabás Olga)
- **A legjobb rendezés:** A CSODA; ROMEO ÉS JÚLIA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László) – GETTING HORN (Katona József Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – BORISZ GODUNOV (Madách Kamara, rendezte: Kovalik Balázs)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** –
- **A legjobb alternatív előadás:** BOLONDOK ISKOLÁJA (Maladype Találkozások Színháza, rendezte: Balázs Zoltán) – KETTEN (*Orfeusz* I. rész, rendező-koreográfus: Horváth Csaba, Ladányi Andrea)
- **A legjobb gyerekelőadás:** PAPRIKA JANCSI (Maskarás Céh, Pályi János) – CSIPKERÓZSIKA (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás) – AZ ÉGIGÉRŐ FA (Márkusszínház, rendezte: Pilári Gábor)
- **A legjobb női főszereplő:** FULLAJTÁR ANDREA (*Pokol, Játék-szín*) – CSOMA JUDIT (*Holdfény*, Bárka Színház) – VARJÚ OLGA (*Oidipusz*, Nyíregyháza)
- **A legjobb férfi főszereplő:** FODOR TAMÁS (*A görény dala*, Stúdió „K”) – SZÉLYES FERENC (*Két nő közt*, Marosvásárhely) – KOVÁCS LAJOS (*Holdfény*, Bárka Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** TÓTH ANITA (*King Kong lányai*, Kamra–Eger) – BÉRES ILONA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – MÁHR ÁGI (*Csontzene*, Zsámbék)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** BEZERÉDI ZOLTÁN (*Az idióta; A bosszú*, Kamra) – HUJBER FERENC (*Shopping and fucking*, Thália Színház) – KATONA LÁSZLÓ (*Nézőművészeti Főiskola*, Krétakör Színház)
- **A legjobb díszlet:** ANTAL CSABA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – GOMBÁR JUDIT (*Bolondok iskolája*, Maladype Találkozások Színháza) – AMBRUS MÁRIA (*Medea*, Radnóti Színház)
- **A legjobb jelmez:** FÖLDI ANDREA (*King Kong lányai*, Kamra–Eger) – FÜZÉR ANNI (*A negyedik kapu*, Radnóti Színház) – ZEKE EDIT (*Vízkereszt*, Nyíregyháza)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** BALÁZS ZOLTÁN (*Bolondok iskolája*, Maladype Találkozások Színháza)
- **Különdíj:** BANYAI TAMÁS az *Őszi álom* fényterveiért (Kamra)

SZÚCS KATALIN ÁGNES

Criticali Lapok

- **A legjobb új magyar dráma:** HÁY JÁNOS: A HERNER FERIKE FATERJA – PINTÉR BÉLA–DARVAS BENEDEK: PARASZT-OPERA
- **A legjobb előadás:** A CSODA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László) – DOKTOR FAUSTUS TRAGIKUS HISTÓRIÁJA (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniutiu) – NEM FÁJ! (Szabadka, rendezte: Ilan Eldad)
- **A legjobb rendezés:** A CSODA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László) – DOKTOR FAUSTUS TRAGIKUS HISTÓRIÁJA (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniutiu) – PARTOK, SZIRTEK, HULLÁMOK (Sepsiszentgyörgy–Marosvásárhely, rendezte: Barabás Olga)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** VALAHOZ EURÓPÁBAN (Eger, rendezte: G. Béres Attila)
- **A legjobb alternatív előadás:** PARASZTOPERA (Szkéné Színház, rendezte: Pintér Béla)
- **A legjobb gyerekelőadás:** CSIPKERÓZSIKA (Stúdió „K”, rendezte: Fodor Tamás) – CIGÁNYMESÉK (R. S. 9. Stúdiószínház, rendezte: Lábán Kati)
- **A legjobb női főszereplő:** VÁRI ÉVA (*Rose*, Budapesti Kamaraszínház) – CSOMÓS MARI (*Medea*, Radnóti Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BERTÓK LAJOS (*Egy örült naplója*, Budapesti Kamaraszínház) – BOGDÁN ZSOLT (*Doktor Faustus tragikus históriája*, Kolozsvár) – FEKETE ERNŐ (*Az idióta*, Katona József Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** KARNA MARGIT (*Nem fájl*, Szabadka) – BÉRES ILONA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – TÓTH ANITA (*King Kong lányai*, Kamra–Eger)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** HUNYADKÜRTI GYÖRGY (*Egerek és emberek*, Kaposvár) – TRILL ZSOLT (*Karnyóné*, Beregszász) – PÁLFFY TIBOR–VÁTA LORÁND (*A csoda*, Sepsiszentgyörgy)
- **A legjobb díszlet:** CRISTIAN RUSU–MIHAI MĂNIUTIU (*Doktor Faustus tragikus históriája*, Kolozsvár) – FÜZÉR ANNI (*Alhangya*, Vígyszínház) – CSANÁDI JUDIT (*Jóvedelmező állás*, Új Színház)
- **A legjobb jelmez:** NAGY FRUZZSINA; SOSA (*Állatfarm*, Katona József Színház) – ZEKE EDIT (*Sirály*, Komárom)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** CSÁNYI SÁNDOR (*Medea; A negyedik kapu*, Radnóti Színház) – G. BÉRES ATTILA (*Valahol Európában*, Eger) – PÁLFI ERVIN (*Nem fájl*, Szabadka; *János vitéz*, Újvidék)
- **Különdíj:** MÁTYÁS IRÉN a Zsámbéki Nyári Színházért – DARVAS BENCE a *Parasztopera* zenéjéért

A szavazatok, úgy érzem, önmagukért beszélnek. Ezek magyarázata helyett inkább felsorolom még azokat a művészi teljesítményeket, amelyek megnehezítették a döntést.

Nagyon pontos, érzékeny produkció volt a kaposváriak Kelemen József rendezte *Egerek és emberek*-előadása, amelynek két főszereplője, Gula Péter és Lecső Péter felfedezés a számomra, de mindenki végtelen odaadással, intenzitással, művészi hitellel volt jelen a színpadon. Ugyancsak az előadás egésze, kitűnő színészi alakítások tették emlékeztetéssé a kamarabéli *King Kong lányait*, abban is mindenekelőtt Elek Ferenc és Mészáros Máté játékát a szavazólapon már kiemelt Tóth Anitaé mellett. A most végzett Mészáros Máté egyébként kitűnő volt a *Valahol Európában* egri előadásában is – ezt a teljesítményét a produkcióra adott voksomba betudtam, mint ahogy osztálytársáét, Kovács Patríciaét is. És ha már ennél az idén végzett, Máté Gábor vezette osztálynál tartunk, ugyancsak fel kellett figyelni a Madách Kamara Jevgenyij Svarc-bemutatójában, *A sárkányban* Máthé Zsoltra (aki azért észrevehető volt persze már más előadásokban is, az *Attackban*

Konecz Zsuzsa felvétele

- **A legjobb férfi főszereplő:** BOGDÁN ZSOLT (*Doktor Faustus tragikus históriája*, Kolozsvár) – PÁLFFY TIBOR (*A csoda*, Sepsiszentgyörgy) – FEKETE ERNŐ (*Az idióta*, Katona József Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** BANDOR ÉVA (*Sirály*, Komárom) – KARNA MARGIT (*Nem fáj!*, Szabadka) – BÉRES ILONA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** HAUMANN PÉTER (*Az idióta*, Katona József Színház) – BENKŐ GÉZA (*Sirály*, Komárom) – TRILL ZSOLT (*Karmyoné*, Beregszász)
- **A legjobb díszlet:** AMBRUS MÁRIA (*A törpe; Várakozás*, Magyar Állami Operaház; *Medea*, Radnóti Színház) – CRISTIAN RUSU ÉS MIHAI MĂNIUTIU (*Doktor Faustus tragikus históriája*, Kolozsvár) – BARTHA JÓZSEF (*A csoda*, Sepsiszentgyörgy)
- **A legjobb jelmez:** ZEKE EDIT (*Sirály*, Komárom) – BENEDEK MARI (*Borisz Godunov*, Madách Kamara)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** KÉZDI IMOLA (*Doktor Faustus tragikus históriája; Dybbuk*, Kolozsvár) – MÁRKÓ ESZTER (*Portugál, Sztarmárnémeti*)
- **Különdíj:** A KOMÁROMI JÓKAI SZÍNHÁZ magas színvonalú munkájáért – UNGÁR JÚLIA *Medea*-fordításáért

Különdíj: Mátyás Irénnek a Zsámbéki Nyári Színházért

például). Vagy a Katona József Színház előadásai: *Az idiótában*, *A bosszúban* Mészáros Bélára. És még mindig a fiataloknál, a pályakezdőknél maradv: elementáris erejű jelenség volt Molnár Xénia a komáromi *Ibusárban*. S ha Komárom, akkor eszembe jut Benkő Géza tanítója a *Sirályban* vagy ugyanebben az előadásban Ráckevei Anna Arkagyinjára és Bandor Éva Másájára. És most már kicsit csapongva: komoly fájdalom, hogy a legjobb férfi mellékszereplő kategóriájában nem fért már a listámra Gáspár Sándor remek Csörgeheő Csulija, amely valójában főszereppé lett a zalaegerszegi *Úri muriban*. És szép, finoman önironikus, szarkasztikus volt Garas Dezső alakítása a *Legenda a lóról* vígszínházi előadásában, és kitűnő karakter Hegedűs D. Gézáé ugyanebben a produkcióban.

És van még némi hiányom a látottakban is: csak hallomásból ismerem sajnos a Maladype legújabb sikerét, a *Bolondok iskoláját* vagy Zsótér Sándor trafóbeli rendezését, *A világ feleségeit*. Úgy-
hogy a szavazás utáni lelkiismeret-furdalás örök...

TOMPA ANDREA

Színházi Intézet, Világszínház

- **A legjobb új magyar dráma:** KÁRPÁTI PÉTER: A NEGYEDIK KAPU
- **A legjobb előadás:** BORISZ GODUNOV (Madách Kamara, rendezte: Kovalik Balázs) – DOKTOR FAUSTUS TRAGIKUS HISTÓRIÁJA (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniutiu) – MEDEA (Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor)
- **A legjobb rendezés:** MEDEA (Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – A TÖRPE; VÁRAKOZÁS (Magyar Állami Operaház, rendezte: Zsótér Sándor) – BORISZ GODUNOV (Madách Kamara, rendezte: Kovalik Balázs) – A CSODA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsfárdi László)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** A TÖRPE; VÁRAKOZÁS (Magyar Állami Operaház, rendezte: Zsótér Sándor) – PARASZTOPERA (Szkéné Színház, rendezte: Pintér Béla) – FAUST (Szegedi Nemzeti Színház, rendezte: Alföldi Róbert)
- **A legjobb alternatív előadás:** ARTFABRIC (Katona József Színház, rendezte: Bodó Viktor)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** KÉZDI IMOLA (*Doktor Faustus tragikus históriája; Dybbuk*, Kolozsvár) – RÁCKEVEI ANNA (*Sirály*, Komárom) – CSOMÓS MARI (*Medea*, Radnóti Színház)

URBÁN BALÁZS

- **A legjobb új magyar dráma:** KÁRPÁTI PÉTER: A NEGYEDIK KAPU
- **A legjobb előadás:** DOKTOR FAUSTUS TRAGIKUS HISTÓRIÁJA (Kolozsvár, rendezte: Mihai Măniutiu) – A CSODA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsfárdi László) – SIRÁLY (Komárom, rendezte: Telihay Péter)
- **A legjobb rendezés:** MEDEA (Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor); GETTING HORN (Katona József Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – BORISZ GODUNOV, (Madách Kamara, rendezte: Kovalik Balázs) – VÍZKERESZT (Nyíregyháza, rendezte: Novák Eszter)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** –
- **A legjobb alternatív előadás:** BOLONDOK ISKOLÁJA (Maladype Találkozások Színháza, rendezte: Balázs Zoltán) – OSIRIS TUDÓSÍTÁSOK (Artus Színház, rendezte: Goda Gábor) – „N 16 473” (H.U.D.I, rendezte: Hudi László)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI (*Medea*, Radnóti Miklós Színház) – MOLNÁR PIROSKA (*Száz év magány*, Eger) – KÉZDI IMOLA (*Doktor Faustus tragikus históriája*, Kolozsvár)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BERTÓK LAJOS (*Egy örült naplója*, Budapesti Kamaraszínház) – BOGDÁN ZSOLT (*Doktor Faustus tragikus históriája*, Kolozsvár) – FEKETE ERNŐ (*Az idióta*, Katona József Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** KARNA MARGIT (*Nem fáj!*, Szabadka) – BÉRES ILONA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – BANDOR ÉVA (*Sirály*, Komárom)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** GÁSPÁR SÁNDOR (*Úri muri*, Zalaegerszeg) – CSERHALMI GYÖRGY (*A negyedik kapu*, Radnóti Színház) – HEGEDŰS D. GÉZA (*Legenda a lóról; Nyaralók*, Vígszínház)
- **A legjobb díszlet:** CRISTIAN RUSU–MIHAI MĂNIUTIU (*Doktor Faustus tragikus históriája*, Kolozsvár) – AMBRUS MÁRIA (*Getting Horny*, Katona József Színház; *Medea*, Radnóti Színház) – CSANÁDI JUDIT (*Jövedelmező állás*, Új Színház)
- **A legjobb jelmez:** BENEDEK MARI (*Medea*, Radnóti Színház; *Getting Horny*, Katona József Színház) – ZEKE EDIT (*Sirály*, Komárom) – BALLA ILDIKÓ (*Úrhatnám polgár*, Új Színház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** CSÁNYI SÁNDOR (*Medea; A negyedik kapu*, Radnóti Színház) – NAGY ALFRÉD (*Partók, szirtek, hullámok*, Sepsiszentgyörgy–Marosvásárhely) – WÉBER KATA (*Vízkereszt; Autótolvajok*, Nyíregyháza)
- **Különdíj:** –

Koncz Zsuzsa felvétele

A Fővárosi Önkormányzat Különdíja: a Borisz Godunovért a Madách Kamara-színháznak (rendező: Kovalik Balázs)

Az utóbbi idők leggyengébb évadján vagyunk túl; nem egy kategóriában gondot okozott a jelölés (s nem is feltétlenül azért, mert nem láttam színvonalas teljesítményeket, hanem mert kevés valóban kiemelkedő, revelatív eseményt jegyezhettem fel). Gyerek-előadást (sajnos) szokásomhoz híven, zenést a szokottól eltérően keveset láttam, e kategóriákban ezért nem tudtam szavazni. A többi rubrikát igyekeztem kitölteni, ám hazudnék, ha azt állítanám, valamennyi jelöltemhez egyformán ragaszkodom. *A negyedik kapu* például egészen bizonyosan nem Kárpáti Péter legsikerültebb drámája, de ebben a mezőnyben számomra nem volt vetélytársa (Verebes Ernő *Kioldása* izgalmas, önálló irodalmi értékkel is bíró előadásszöveg, de drámának azért aligha mondható).

A listáról éppen csak leszorultak sora azért így sem rövid, bár az esetek többségében kimaradásuk inkább azért okozott némi szívfájdalmat, mert csak nüánszokkal maradtak el jelöltjeimtől. Az előadások közül talán éppen a fent említett, beregszászi–zsámbéki *Kioldás* (rendezte: Vidnyánszky Attila) és a Barabás Olga rendezte sepsiszentgyörgyi–marosvásárhelyi *Partok, szirtek, hullámok* hiányzik leginkább, de számos problémája ellenére fontosnak tartottam a szintén Vidnyánszky által rendezett nemzeti színházi *Bánk bánt* is, Pintér Bélának pedig véleményem szerint eddigi legjelentősebb produkciója a *Parasztopera*. Az Ascher Tamás által színre vitt *Őszi álomból* szerző és rendező eltérő realizmusigényéből fakadó jótékony feszültség hozott létre izgalmas előadást, a Krétakör Színház bemutatója, *A hideg gyermek* pedig egy tölem kétségtelenül távol álló szöveg és stílus magas színvonalú megvalósítása. Szerethető és színvonalas (csak talán a kellenénél kicsit kisebbit ütő) bemutató volt a Vígszínház Forgács Péter rendezte *Alhangyája*, színészi egyenetlenségei ellenére is szerettem a marosvásárhelyi *Két nő közt*-et (rendezte: Alexandru Colpacci) és az új színházi *Úrhatnám polgárt* (rendezte: Szergej Maszlobojcsikov). Ugyanakkor idén a számos középszerű mellett minden korábbinál több elrettentően alacsony színvonalú előadást is abszolválnom kellett.

Abban nem vagyok egészen bizonyos, hogy az évad rendezése Zsótér Sándoré volt, ám a több, másképpen jó vagy érdekes előadást létrehozó alkotó egyértelműen az évad rendezője volt számomra. E kategóriában szavaztam a nyíregyházi *Vízkeresztre* is, mert a bemutatót minden döccenőjével, egyenetlenségével együtt a társulatépítés és a műhelymunka szem-

pontjából egyaránt fontosnak vélem. Az *Egy örült naplója* pedig elsősorban Bertók Lajos kivételes alakítása révén marad ugyan meg az emlékezetben, de színész és előadás erejéhez, hatásához nagyban hozzájárult a rendező, Sopsits Árpád invenziós munkája.

Végezetül kommentár nélkül a listáról éppen csak lemaradt alakítások: Garas Dezső (*Legenda a lóról*), Csendes László (*Száz év magány*), Pálffy Tibor, Váta Loránd (*Partok, szirtek, hullámok; A csoda*), Jordán Tamás (*Az imposztor*), Gálffi László, Horváth Virgil (*Borisz Godunov*), Kulka János, Szervét Tibor (*Három nővér*), Honti György, Szabó Zoltán (*Vízkereszt*), Bezerédi Zoltán (*A bosszú*), Ollé Erik, Tóth Tibor, Benkő Géza (*Sirály*), Hatházi András (*Doktor Faustus tragikus históriája*), Trill Zsolt (*Kioldás; Karnyóné*), Tóth Attila, Csöre Gábor (*Alhangya*), Pokorny Lia (*Az üvegcipő*), Fullajtár Andrea (*Az idióta*), Moldvai Kiss Andrea (*Medea*), Gubik Ágnes, Ráckevei Anna (*Sirály*), Tompa Klára (*Két nő közt*), Hámori Gabriella (*A bosszú*), Udvaros Dorottya (*Anyám, Kleopátra*).

ZALA SZILÁRD ZOLTÁN Critikai Lapok

- **A legjobb új magyar dráma:** GARACZI LÁSZLÓ: BRAHMS ÉS A MACSKÁK – MIKÓ CSABA: APA, AVAGY – KÁRPÁTI PÉTER: A NEGYEDIK KAPU
- **A legjobb előadás:** MEDEA (Radnóti Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – A CSODA (Sepsiszentgyörgy, rendezte: Bocsárdi László) – EGEREK ÉS EMBEREK (Kaposvár, rendezte: Kelemen József)
- **A legjobb rendezés:** BÁNK BÁN (Nemzeti Színház, rendezte: Vidnyánszky Attila) – A BOSSZÚ (Katona József Színház, rendezte: Ascher Tamás) – CSERESZNYÉSKERT (Debrecen, rendezte: Galgóczy Judit)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** A TÖRPE; VÁRAKOZÁS (Magyar Állami Operaház, rendezte: Zsótér Sándor) – PARASZTOPERA (Szkéné Színház, rendezte: Pintér Béla) – LOHENGRIN (Debrecen, rendezte: Horváth Zoltán)
- **A legjobb alternatív előadás:** BORISZ GODUNOV (Madách Kamara, rendezte: Kovalik Balázs) – PHAEDRA SZERELME (MU Színház, rendezte: Zsótér Sándor) – RÓMEÓ ÉS JÚLIA (Debrecen, rendezte: Jámbor József)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** OLÁH ZSUZSA (Cseresznyéskert, Debrecen) – VÁRI ÉVA (Rose, Budapesti Kamaraszínház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** BOGDÁN ZSOLT (*Doktor Faustus tragikus históriája*, Kolozsvár) – VASS GÁBOR (*Parasztmálet*, Kecskemét) – FILLÁR ISTVÁN (*Hamlet*, Pécs)

- **A legjobb női mellékszereplő:** MOLDAI KISS ANDREA (*Medea*, Radnóti Színház) – DOBOS JUDIT (*Rómeó és Júlia*, Debrecen) – LAPIS ERIKA (*Cseresznyés kert*, Debrecen)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** HONTI GYÖRGY (*Vízkereszt*, Nyíregyháza) – GÁSPÁR SÁNDOR (*Úri muri*, Zalaegerszeg) – DEME RÓBERT (*Hazatérés Dániába*, Veszprém)
- **A legjobb díszlet:** AMBRUS MÁRIA (Zsótér-összes) – TÚRI ERZSÉBET (*Lohengrin*, Debrecen) – HUSZTHY EDIT (*Hamlet*, Pécs)
- **A legjobb jelmez:** ZEKE EDIT – minden, amihez hozzányúl – BENEDEK MARI – minden, amihez hozzányúl – GYARMATHY ÁGNES (*Lohengrin*, Debrecen)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** WIERDL ESZTER (*A törpe*, Magyar Állami Operaház) – GULA PÉTER (*Egerek és emberek*, Kaposvár) – KIRÁLY ANNA (*A megmenett város*, Magyar Állami Operaház)
- **Különdíj:** „SZÍNHÁZ HALADÓKNAK” (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – BEAVATÓ SZÍNHÁZ (Debrecen, Jámbor József); a RÓMEÓ ÉS JÚLIA dramaturgi és átdolgozási munkájáért és színésznéléséért

Vonzásaim és választásaim szükségképpen elfogultak, szubjektívak, igazságtalanok (véletlenszerűek is, hiszen nem láttam minden fontos és szóba jöhető előadást). Ez az én listám.

Meg kell vallanom, kedvelem Garaczi és Toepler közös „filológiai és filozófiai dzsungelét”. Másrészt imponált az a vita, melyet Mikó Csaba *Apa, avagy...* című darabjának Cserje Zsuzsa rendezte (debreceni, diptichon jellegű) előadása váltott ki a pécsi Nyílt Fórumon. A szöveg költői erejéről tanúskodik, hogy sok színházi alkotóművész érdeklődését már ott felpiszkalta.

Ez az év, akármiként mond, Zsótér Sándor éve a magyar színházi életben. Sokat dolgozott az idén különböző helyszíneken, különböző társulatokkal, sokféle stílusban. A nagy tekintélyű Koltai Tamás tavasszal azt írta az ÉS-ben: akárhová megy színházba, és ott jót lát, arról kiderül, hogy Zsótér rendezte. A kritikusok „benjáminja”, Jászay Tamás pedig generációs Zsótér-rajongásról számol be egyik kritikájában, melyet *A világ feleségeinek* trafóbeli előadásáról írt.

A Nemzetiben is született nagy előadás: a *Bánk bán*. Vidnyánszky Attila a mitoszok, a mesék s a kollektív tudattalan termékeny talaján sikerrel értelmezi Katona történetét, és sajátos, ritmusteremtő időgazdálkodásával engem valósággal lenyűgözött. Ascher Tamás a Katonában mintha ki akarja bújni a bőréből: Kleist *A bosszú* című darabjához vendégművészt hoz, megkérdőjelezi bevált módszereit, új utakra hívja a ház nagyszerű színészeit. Gondolatébresz-

tő és izgalmas előadás születik. Szokatlan, ezért üdvözljük örömmel! Galgóczy Judit hosszú évek után végre szuverén módon és sikerrel bizonyítja Debrecenben, hogy „női olvasatait” érvényes színházi előadásokat (is) eredményeznek (Csehov: *Cseresznyés kert*).

A legjobbak sorába emeli Bocskári László sepsiszentgyörgyi Tamási Áron-előadását a radikális újraértelmezés. Az *Énekes madár* lett *A csoda!* Kaposvári előadásán Kelemen József színészből színész-rendezővé érett. Az egykor kötelező realizmus immár „szabaddon választott” módszer, az *Egerek és emberek* Valcz Gábor díszletében véleményem szerint miniatűr remekmű.

„Alternatív” előadésként találtam nagyszerűnek Puskin *Borisz Godunov*-ját a Madách Kamarában. Véleményem szerint az alternativitás gondolkodásmód, hozzáállás kérdése, és nem a fenntartótól (vagy annak hiányától) függ. Debrecenben Jámbor József komolyan veszi a „beavató színház” elnevezést. A *Rómeó és Júlia* négy szereplős változata virtuozitást, igazi komédiaképességeket követel a színészeketől: Dobos Judit, Ruszina Szabolcs és „mindkét garnitúra szerelmespárja” kiváló teljesítményt nyújt.

Wierdl Eszter kezdő operaénekesként remek színészek és a színpad alázatos szolgálatának bizonyul Zemlinsky *A törpe* című, Zsótér rendezte operájában. Gula Péter kaposvári teljesítménye is reményekre jogosító, persze George-alakítását nehéz elválasztani a másik főszereplő, Lecső Péter Lennie-jétől. Számomra ők a legsikeresebb fiatalok. A pécsi *Hamlet* díszlete (a kamaraszínházban, rendező: Hargitai Iván), illetve Fekete Gyula *A megmenett város*ának jelmezei (rendező: Halász Péter) ugyancsak ismertté teszik az előbbi esetben Huszthy Edit, az utóbbiban Király Anna nevét.

ZAPPE LÁSZLÓ

Népszabadság

- **A legjobb új magyar dráma:** FORGÁCH ANDRÁS: A GÖRENY DALA
- **A legjobb előadás:** HAZÁMHAZÁM (Krétakör Színház, rendezte: Schilling Árpád)
- **A legjobb rendezés:** EGY ŐRÜLT NAPLÓJA (Budapesti Kamaraszínház, rendezte: Sopsits Árpád) – A TÖRPE (Magyar Állami Operaház, rendezte: Zsótér Sándor)
- **A legjobb szórakoztató/zenés előadás:** ÁLLATFARM (Katona József Színház, rendező-koreográfus: Bozsik Yvette) – BOHÓC BIBLIA (Stúdió „K”, rendezte: Szőke Szabolcs)
- **A legjobb alternatív előadás:** PARASZTOPERA (Szkéné Színház, rendezte: Pintér Béla) – BOLONDOK ISKOLÁJA (Maladype Találkozások Színháza, rendezte: Balázs Zoltán)
- **A legjobb gyerekelőadás:** –
- **A legjobb női főszereplő:** CSOMÓS MARI (*Medea*, Radnóti Színház)
- **A legjobb férfi főszereplő:** FEKETE ERNŐ (*Az idióta*, Katona József Színház)
- **A legjobb női mellékszereplő:** MARTIN MÁRTA (*Medea*, Radnóti Színház) – BÉRES ILONA (*Borisz Godunov*, Madách Kamara) – MÁRTON ESZTER (*Nyarlalás*, Kaposvár)
- **A legjobb férfi mellékszereplő:** SPINDLER BÉLA; JEGERCSEK CSABA (*Vízkereszt*, Magyar Színház)
- **A legjobb díszlet:** AMBRUS MÁRIA (*A törpe; Várakozás*, Magyar Állami Operaház)
- **A legjobb jelmez:** BENEDEK MARI (*A törpe*, Magyar Állami Operaház)
- **A legígéretesebb pályakezdő:** MÉSZÁROS BÉLA (*A bosszú*, Katona József Színház)
- **Különdíj:** BERTÓK LAJOS (*Egy örült naplója*, Budapesti Kamaraszínház)

Hosszú töprengés eredménye a fenti lista, mégis meglehet, ha egy nappal később vagy előbb számomra magam, hogy írásba foglaljam, a felében más lenne. Ez részben talán az évad gyengeségének tudható be, másfelől azonban a színházi élet és benne a kritikus elbizonytalanodásának is. Úgy látom, rengeteg az esztétikailag értékelhetetlen előadás, mert a többség beéri a publikum kiszolgálásával, s ezek a produkciók egyszerűen érdektelenek, nagyjából függetlenül a szakmai színvonaluktól, más részükön viszont nem a tehetségből, az eredeti szellemből, az erős egyéniségből, hanem a kényszeres igyekezetből fakadó újítási törekvés érződik. Van aztán néhány jelentékeny személyiség, akiket viszont éppen eredetiségük okán nehéz követni. Így aztán az előadások nagy többsége vagy unalmas, vagy szétkergeti a közönséget. Szóval ritkán adatik meg igényesebb nézőnek a színházi élvezet közösségi élménye. Ezért aztán nem könnyű legjobb teljesítményeket találni. Ami pedig vitathatatlanul az, azt nem könnyű besorolni. Például a szerep vagy a színész neme-e a meghatározó a férfi-nő besorolásnál? Vagy színészi díjjal kifejezhető volna-e Bertók Lajos teljesítménye? Egyáltalán: összevethető-e az ilyen egyéni teljesítmény társulatban nyújtott produkcióval? S vajon a különdíj kifejezi-e az alakítás formátumát? Az *Állatfarm* és a *Bohóc biblia* vitán felül zenés is meg szórakoztató is, de vajon ha szó szerint veszem a kiírást, nem rugaszkodom-e egészen messze a kiírói szándéktól? Sőt, a *Parasztopera* is zenés is és szórakoztató is, viszont csöppet sem amatőr, amit pedig ugyancsak szoktak titkon az alternatívon érteni. Szóval, akiknek biztosan helyük van a listán, azok sem biztos, hogy a helyükön vannak.